

LÆREPLAN

Ledsagertjeneste

Tillegg til grunnutdanning vekter

Teori og praksis

Godkjent av Politidirektoratet den 20.04.2017

Versjon 2 – 30.01.2019

**Kristin Ottesen Kvigne
Avdelingsdirektør**

Innhold

1. Ledsagertjeneste - behov og kompetansekrav.....	3
1.1. Bakgrunn og behov.....	3
1.2. Mål for utdanningen.....	3
1.3. Lovverk.....	3
2. Krav til foretak, instruktører og deltagere.....	4
2.1. Instruktørkrav.....	4
2.2. Godkjenning av foretak og pensum.....	4
2.3. Krav til deltagere.....	4
3. Nærmere om ledsageryrket.....	4
3.1. Hva er en ledsager.....	4
3.2. Oppgaver og krav til en ledsager.....	5
4. Læringskrav for ledsageropplæring.....	5
5. Læreplan – fagoversikt teori og praksis.....	6
6. Regodkjenning.....	8
6.1. Organisering og arbeidsmåter for ledsagertjeneste.....	8
6.2. Gjennomføring og eksamen.....	8

1. Ledsagertjeneste - behov og kompetansekrav.

1.1. Bakgrunn og behov

Ledsagere, personbeskyttelse og livvakter har vært benyttet gjennom alle tider for å beskytte sentrale maktpersoner og andre som i kraft av sin stilling og/eller posisjon i samfunnet har hatt behov for dette. I nyere tid har behovet for, og etterspørselen av ledsagere for flere personer økt betydelig. Dette henger sammen med et mer komplekst, og uoversiktlig trusselbilde generelt, og for Norge sin del på grunn av vår økonomiske posisjon i verden, samt vår deltagelse politisk og militært i konfliktområder.

Gitt sin status, og funksjon må man ta høyde for flere mulige scenarier, og beskyttelse kan være nødvendig for å forhindre eller forebygge forsøk på fysiske angrep, tyveri, kidnapping, tap av konfidensiell informasjon, avlytting, trakassering, trusler, påvirkning/skremsel, eller andre kriminelle handlinger.

1.2. Mål for utdanningen

I formålet inngår å sikre at personell som utfører tjeneste som ledsager innehar nødvendig forståelse og kompetanse for faget ledsagertjeneste i henhold til norsk lovverk, samt å kvalitetssikre at de som utfører denne type tjeneste har formell utdanning for tjenesten. Videre er formålet å skape en modell som sikrer at man ikke utfører tjeneste som ledsager basert på et «livvaktkurs» tatt i utlandet, da disse kursene kan være gode på taktikk og teknikk, men de er ikke tilpasset norsk regelverk, med de begrensninger dette gir.

Sikre at alle som leverer ledsagertjeneste har en felles standard for hva man skal kunne, hvilke begrensninger man har, og forstår når trussel/risiko er for stor til at man skal påta seg oppdraget med mindre dette er klarert med og støttes av politiet.

Det vil være i bransjens interesse at alle ledsageroppdrag blir utført av foretak/personer som har en felles forståelse for faget. Dette da det feil leveranser kan medføre store konsekvenser for omdømme til hele bransjen om man skulle oppleve uønskede hendelser/handlinger man burde ha tatt høyde for. Det er også viktig å ta vare på og forbedre den delen av bransjen som er seriøs.

1.3. Lovverk

Regler om ledsagertjeneste er gitt i vaktvirksomhetsloven og tilhørende forskrifter. For å arbeide som ledsager i Norge skal vedkommende i tillegg til gjennomført og godkjent vekteropplæring, ha godkjent utdanning i spesialtjeneste for ledsagere.

Regler for tilleggsopplæring for utførelse av spesialtjeneste er fastsatt i vaktvirksomhetsforskriften § 12 første ledd:

"Utførelse av verditransporttjeneste og ledsagertjeneste krever tilleggsopplæring. Tilleggsopplæringen skal følge læreplan fastsatt av Politidirektoratet og regodkjennes ved avlagt og bestått regodkjenningsprøve hvert fjerde år. Eksamen for grunndelen skal være bestått før tilleggsopplæring påbegynnes".

Vaktvirksomhetsforskriften § 15. Særlig om ledsagertjeneste lyder:

"Tjeneste for å sikre privatliv, reiser, opphold og arrangementer for personer som gjennom yrke eller status har behov for beskyttelse mot publikum eller omgivelser, krever tilleggsopplæring i regelverk, trusselvurdering, sårbarhetsanalyse, sikkerhetsanalyse,

tiltaksplanlegging, rekognosering, fysisk og teknisk sikring av bolig, arbeidsplass og bedrift, samband, etikk og etikette, førstehjelp og brannvern. Opplæringen skal ikke omfatte våpenopplæring.

Opplæringen skal være teoretisk og praktisk og avsluttes med eksamen. Eksamen skal være bestått før det kan utføres ansvarlig ledsagertjeneste."

2. Krav til foretak, instruktører og deltagere

2.1. Instruktørkrav

Instruktørene må være tilknyttet en godkjent kursinstitusjon i vekterfaget, samt at instruktørene må kunne demonstrere/dokumentere en god faglig forståelse for ledsagertjeneste. Videre må instruktørene ha instruktørkompetanse.

Vaktvirksomhetsforskriften § 18 lyder:

"Instruktører i vekterfag skal ha instruktørutdannelse og oppdatert faglig kompetanse, ha fagbrev som vekter fra videregående skole eller minst fire års relevant erfaring som vekter og være ansatt som vekter eller instruktør i virksomhet med tillatelse etter vaktvirksomhetsloven. Instruktører i brannvern, førstehjelp, internasjonale menneskerettigheter, internasjonal humanitær rett, strafferett, straffeprosess og bruk av makt og maktmidler skal ha oppdatert faglig kompetanse, relevant erfaring og fortsatt tilknytning til fagfeltet.

Praksisinstruktører skal ha minst fire års relevant erfaring som vekter og være ansatt som vekter eller instruktør i virksomhet med tillatelse etter vaktvirksomhetsloven."

2.2. Godkjenning av foretak og pensum

Et foretak som skal gi kurs i og levere ledsagertjeneste, må ha godkjenning som vaktsselskap i tillegg til å være godkjent utdanningsvirksomhet. Foretakene må også utarbeide en lærebok som kan være i form av et kompendium eller håndbok for utdanningen. Dette for å kvalitetssikre innholdet i utdanningen.

Det anses hensiktsmessig at lærebok i ledsagertjenester utarbeides i felleskap av de foretak som er godkjent for ledsageropplæring. Læreboken/kompendiet skal dekke læringskravene til tilleggsopplæring i spesialtjenesten ledsagertjeneste, jf. vaktvirksomhetsforskriften § 15. Læreboken skal godkjennes av ansvarlig myndighet.

2.3. Krav til deltagere

Det er en forutsetning for deltagere på kurs i ledsagertjeneste at man har vekterutdanning i bunn, dette for å sikre seg at deltagerne har en inngående kunnskap og forståelse for vaktsselskapenes, og vekterens posisjon i samfunnet, rettigheter, muligheter, og begrensninger. Før oppstart på ledsagerkurs skal kandidaten legge frem vandelsattest. Vandelsvurderingen av deltakerne bør undergis en strengere vurdering enn praksis for vekter/ordensvaktjeneste. I utgangspunktet bør personer som skal utføre ledsageroppdrag kunne sikkerhetsklareres for hemmelig.

3. Nærmere om ledsageryrket

3.1. Hva er en ledsager

En ledsager er en person som har blitt selektert og utdannet til å ivareta en klients sikkerhet, både gjennom rådgivning, risikovurdering, planlegging, eskortering og i siste instans yte fysisk beskyttelse.

3.2. Oppgaver og krav til en ledsager

Ledsagernes oppgaver er mange og ofte usynlige. Mye av tiden går med til forberedelser som innhenting av informasjon, rekognosering av ruter og objekter som skal besøkes, vurdering av potensielle farer, informere klienten om potensiell risiko og anbefale fremgangsmåte, gjennomgang av «tiltaksliste» m.m. Ledsagerens jobb er primært å gjennom gode forberedelser; unngå farer, sekundært å få klienten unna farer dersom situasjoner skulle oppstå, tertiært å fysisk beskytte klienten mot direkte angrep.

Ledsageren skal ha god trening i og forståelse for hvordan innhentet informasjon og analyse skal vurderes, skal ha kunnskap om klientens ønsker og samvirke med denne, kunne innhente informasjon til bruk i risikovurdering, skal ha god opplæring i førstehjelp, kunnskap om IEDer og andre potensielle farer, videre skal ledsageren ha kunnskap om hvordan fysisk beskytte klient, samt kunne samvirke med andre. Ledsageren skal ha kunnskap om hvordan tilegne seg informasjon i nåtid om en situasjon, og i utgangspunktet ny lokasjon, og innhente støtte fra andre.

Det må også legges stor vekt på at ledsageren skal ha en god forståelse for, og være instruert i hvordan utvise diskresjon, og ivareta kundekonfidensialitet. Med dette menes at ledsageren i en del tilfeller muligens vil observere og få kjennskap til private eller profesjonelle forhold som angår klienten og dennes virksomhet, eller privatliv og kunden skal være trygg på at dette blir håndtert profesjonelt.

4. Læringskrav for ledsageropplæring

Etter endt opplæring skal deltagerne kunne:

- Gjøre rede for hva ledsagertjeneste er og tjenestens behov, hensikt og begrensninger
- Utføre ledsagertjeneste i henhold til gjeldende regelverk
- Gjennomføre risikovurdering av ulike ledsageroppdrag
- Innhente og analysere informasjon, utarbeide trusselvurdering og definere sårbarhetspotensiale
- Gjøre rede for aktuelle trusselaktører og deres hensikter og metoder
- Vurdere, iverksette og gjennomføre aktuelle sikkerhetstiltak
- Gi råd til klienter om risikoreducerende rutiner
- Utføre livreddende førstehjelp i trange rom og kunne bruke aktuelt førstehjelpsutstyr
- Vurdere og utføre teknikker, taktikker og oppgaver tilknyttet ledsagertjenesten
- Gjennomføre søk etter gjenstander som kan utgjøre en risiko
- Gjøre rede for bestemmelser for bruk av kjøretøy i tjenesten
- Føre kjøretøy på en behagelig og hensynsfull måte
- Føre kjøretøy i eskorte
- Bruke de forskjellige sambandsmidlene i henhold til intern instruks
- Gjøre rede for viktigheten av operasjonssikkerhet og kundekonfidensialitet
- Etablere kontakt og samarbeide med andre aktører
- Gjøre rede for viktigheten av etikette

5. Læreplan – fagoversikt teori og praksis

LÆREPLAN TIMER - LEDSAGERTJENESTE

Emne	Innhold	Teori	Praksis
Ledsagertjeneste generelt	-Bakgrunn -Behov -Hensikt	2	
Juss	-Lovverk rundt ledsagertjeneste -Hevde nødverge på vegne av andre -Forstå nødrettsprinsippet -Begrensninger – ikke livvakter -Bruk av våpen - ikke dødelige – når, og hva er eventuelt aktuelt	2	
Trusselvurdering/ Risiko	-Hva er en trusselvurdering -Utarbeide en trusselvurdering -Sårbarhetspotensiale -Rådgivning til klient -Når er risikoen for høy – koble inn andre	3	
Trusler	-Aktuelle aktører, og motiv -Terrorisme, bakgrunn og forståelse for dette -Aktuelle metoder/fremgangsmåter, direkte angrep, kidnapping, utpressing, tyveri. -IED kunnskap -Avlytting, tapping, og speiling	5	
Kartlegging	-Innhenting av informasjon – rutiner – hvem har tilgang – sosiale medier -Analyse og vurdering av innhentet materiale -Kilder -Verifisering -Kontraovervåkning	3	2
Fysiske og tekniske sikringstiltak	-Alarmer -Sikring av bygg/hus etc. -Kameraovervåkning -Tilkallingssystemer	2	
Planlegging/ Taktikk	-Planlegging av oppdrag -Rekognosering/koordinering/bruk av rømningsveier -Utarbeide plan/ordre/task pack -Safe havens -Ruter -Roller – spiss, ener, toer, sjåfør etc. -Forebygge og forhindre uønskede hendelser -Tiltaksplaner, beredskapsplan -Operasjonssikkerhet -Kundekonfidensialitet -Samarbeid med andre aktører, rolleavklaringer -Håndtering av presse/media	7	
Teknikk	-Separasjonsprinsippet -Hånd, til hånd teknikker, fysisk konflikthåndtering/bryte angrep -Skjerming -Reserve uttrekningsvei -Sikring til fots -Søk av rom/bygg/kjøretøy	10	15

	<ul style="list-style-type: none"> -Opptreden, holdning, fremtoning, etikette, signatur -Observasjon av publikum -Monitorere -Statusrapportering -Assistere klient i daglige gjøremål -Objektsikring/kontrollere adgang/klarert – forurenset område – hjem, arbeidsplass, etc. -Rapportering – kun informasjon av operasjonell karakter – personvern 		
Førstehjelp/ Brannvern	<ul style="list-style-type: none"> -Bruke hjertestarter -Livreddende førstehjelp i trange rom/kjøretøy -Brannvern/Evakuering -Teknikker for transport vekk fra farlig område 	3	3
Bruk av kjøretøy	<ul style="list-style-type: none"> -Sjåførtjeneste, VIP, plassering, defensiv/offensiv kjøring. -Bruk av støttekjøretøy -Omlasting til reservekjøretøy -Eskortekjøring -Blokk/sperring -Regelverk – veitrafikkloven 	3	6
Samband	<ul style="list-style-type: none"> -Forskjellige typer – digitalt, analogt, telefon, annet -Fonetiske alfabet, ord og uttrykk, positivt/negativt, 10/4, Roger, etc. -Kunne kode meldinger ved behov. Systematisk. -Sambandsdisiplin -Avlyttingsfare, personvern 	2	1
Eksamen	<p>Teoretisk del Eksamen 50 spørsmål – riktig på 90 % Kunne planlegge og utarbeide en plan for et fiktivt men reelt scenario.</p> <p>Praktisk del Gjennomføre det planlagte oppdraget fra teoretisk del. Her legges det inn flere momenter som elevene må håndtere underveis. Skal inneholde minimum en oppdukkende trussel, endring i planen, samt et førstehjelpsmoment.</p>	4	3
SUM Timer		46	30
Totalt			76

6. Regodkjenning

Regodkjenning for vekterutdanningens tilleggsoplæring i ledsagertjeneste skal gjennomføres hvert fjerde år, jf. vaktvirksomhetsforskriften § 12 første ledd annet punktum.

Ved regodkjenning alle emner har Justisdepartementet åpnet for at denne kan foregå som e-læring. Det enkelte selskap som har godkjenning til å drive opplæring forutsettes selv å utvikle e-læringsmodul. Foretaket skal ved søknad om å få drive opplæring av vektere vedlegge dokumentasjon på at e-lærings modul for regodkjenning er på plass.

Regodkjenningseksamen omfatter hele pensum til ledsagerutdanningen. Det er kun utvalgte fagområder som det tilbys undervisning i ved regodkjenning, men kandidaten er forventet å beherske hele ledsagerpensum.

6.1. Organisering og arbeidsmåter for ledsagertjeneste

Utdanningen er organisert som klasseromsundervisning eller e-læring og selvstudium. Utdanningen skal gjennomføres ved godkjent opplæringsvirksomhet av godkjent instruktør. Det er obligatorisk deltakelse på klasseromsundervisningen.

Det er en forutsetning at ledsagerkandidatene er aktive og tar ansvar for egen læring. Med klasseromsundervisning menes alle former for undervisning i klasserom, herunder gruppearbeid, rollespill og caser.

Fagområde	Fag	Innhold	Teori Minimum
Juss	Regelendringer	- faglig oppdatering - erfaringsbasert opplæring	2
Vekterens arbeid og rolle	Operasjonsplanlegging Forebyggende ledsagelse Oppdateringer, endringer og utvikling i ledsagertjeneste og i øvrige fagområder fra ledsageropplæringen	- faglig oppdatering - erfaringsbasert opplæring - øvelse i planlegging og gjennomføring av oppdrag	16
Helserelaterte emner	-bruk av hjertestarter	- faglig oppdatering - erfaringsbasert opplæring	6
Totalsum			24

6.2. Gjennomføring og eksamen

Regodkjenningsoplæringen skal gjennomføres og regodkjenningssprøve skal avlegges og bestås innen hvert fjerde år etter bestått eksamen eller regodkjenningssprøve.

Prøven gjennomføres som en flervalgsoppgave (avkrysningsoppgave) – nettbasert og er identisk med teorieksamen under grunnutdanningen ledsagertjeneste. Kandidatene vil bli prøvet i alle fagområder fra grunnutdanningens pensum, selv om minimumskravet til regodkjenningssprøve bare dekker noen av fagene.

Kandidatene har to forsøk på å bestå eksamen, på samme måte som ved grunnutdanningen. Dersom kandidaten stryker må ny utdanning ledsagertjeneste, både teori og praksis, gjennomføres før kandidaten kan gå opp til ny eksamen. Kandidaten vil beholde sin godkjenning for tilleggstudium innen ledsagertjeneste inntil perioden på 4 år siden bestått eksamen, passeres.

Eksamen gjennomføres med en skriftlig og en praktisk del.

Teoretisk del

Eksamen 50 spørsmål – riktig på 90 %. Prøven gjennomføres som en flervalgsoppgave (avkrysningsoppgave) og nettbasert. Kunne planlegge og utarbeide en plan for et fiktivt men reelt scenario.

Praktisk del

Gjennomføre det planlagte oppdraget fra teoretisk del. Her legges det inn flere momenter som elevene må håndtere underveis. Skal inneholde minimum en oppdukkende trussel, endring i planen, samt et førstehjelpsmoment.